

Penningmeester Reinier Berghuis:

“ABBOTT HEEFT EEN MOOIE PENSIOENREGELING”

“Wij hebben een heel mooi fonds. Het is niet omdat ik toevallig in het bestuur zit namens de werkgever, maar wij mogen ons gelukkig prijzen dat wij in Abbott een werkgever hebben die de benodigde fondsen snel en zonder gemor betaalt. Daarnaast hebben we een jong fonds met veel actieve deelnemers en weinig gepensioneerden, dus we hebben nog veel mogelijkheden tot premiesturing. Dat is ook een gelukkige positie. We hebben een eindloonregeling. Die is weliswaar niet geïndexeerd, maar daarin worden wel alle salarisverhogingen tot aan je pensioering meegenomen. Nou, dat vind ik een mooie regeling.”

Reinier Berghuis is penningmeester van het pensioenfonds van Abbott Nederland en ook is hij voorzitter van de beleggingscommissie. Hij vervult deze functies naast zijn dagelijks werk als plant controller van de fabriek in Zwolle waar Abbott babyvoeding en medicinale voeding maakt. Dit houdt in dat Reinier verantwoordelijk is voor alle geldstromen binnen de fabriek en de interne controle daarop. “Ik heb eigenlijk altijd in manufacturing gewerkt”, zegt hij. “Het heeft mij vroeger nooit aangetrokken om bij een bank of een verzekeringsmaatschappij te werken. Ik heb als basisopleiding HEAO gedaan en daarna nog fase 1 van NIVRA. Na gewerkt te hebben bij bedrijven als DSM en Scania, ben ik 17 jaar geleden naar Abbott gegaan. Wat ik mooi vind is de diversiteit aan mensen die je hebt in een productieorganisatie. Het zijn ook mensen die over het algemeen redelijk met de voeten op de vloer staan, wat ik prettig vind.”

Pensioenfondsbestuurder: een baan die belangrijk is en veel tijd kost

Reinier zit in het bestuur van het pensioenfonds sinds 2007. Met zijn financiële achtergrond lag het voor de hand dat hij de rol van penningmeester op zich zou nemen. Reinier beschouwt het bestuurswerk als een verrijking van zijn dagelijks werk. “Het geeft veel plezier om met professionals samen te werken in een netwerk waarin we allemaal bezig zijn met de

belangen van onze deelnemers. Het werken met een pensioenbureau, beleggingsadviseurs en actuarissen is boeiend. Daar leer ik veel van.” Wel ervaart hij in toenemende mate dat het bestuurswerk erg lastig te combineren is met een verantwoordelijke fulltime baan. “Als ik de seminars en trainingen meeneem waar je als bestuur af en toe naartoe gaat, dan kost het bestuurswerk me ongeveer 1,5 dag per week en dat is tijd die ik niet overhad.”

Organisatie moet maatregelen nemen

In het Pensioenakkoord, dat de organisaties van werkgevers en werknemers in juni sloten, komt naar voren dat bestuurders van pensioenfonds meer tijd moeten krijgen voor hun bestuurswerk. Reinier vindt dat volkomen terecht. “Je moet als bestuur professionaliseren. Het is niet meer zo dat je een paar maal per jaar een vergadering hebt en dat het voor de rest weinig werk is. Het is gewoon een zware verantwoordelijkheid met scherp toezicht van De Nederlandsche Bank. En, je dient een groot belang, namelijk het secuur en veilig borgen van de pensioenuitkering aan je deelnemers. Die verantwoordelijkheid vergt dat je intensief betrokken bent. Dat kost veel tijd. Het betekent dat je de organisatie waarin je je reguliere baan uitoefent, moet versterken met mensen die taken volledig kunnen overnemen. Natuurlijk blijf je je verantwoordelijkheden houden, maar je persoonlijke bemoeienis met een aantal zaken moet een stuk minder worden. Ik denk dat dit de consequentie is voor de werkgever. Zo moet je het inrichten. En naar de toekomst toe moet je misschien kijken of je niet samen met andere pensioenfonds

Abbott

A Promise for Life

het beheer kunt doen. We zijn naar een seminar van SPO geweest over het concept van de Multi-OPF. Dat is nog een beetje ver weg, maar het is één van de manieren om hier iets aan te doen. Je moet als fonds heel professioneel worden en de hoeveelheid werk die daarmee gemoeid is, zie ik niet minder worden.”

Adviseurs staan midden in de markt

Reinier is ook voorzitter van de beleggingscommissie van het pensioenfonds van Abbott. Als uitvloeisel van het herstelplan dat het fonds moest indienen als gevolg van de financiële crisis is in 2009 het risico in de beleggingsportefeuille aanzienlijk verminderd. Vroeger belegde het fonds 50% van haar vermogen in vastrentende waarden (beleggingen met een vast rendement) en de overige 50% in aandelen.

Lees verder op pagina 2

HERSTELPLAN OPNIEUW VAN KRACHT

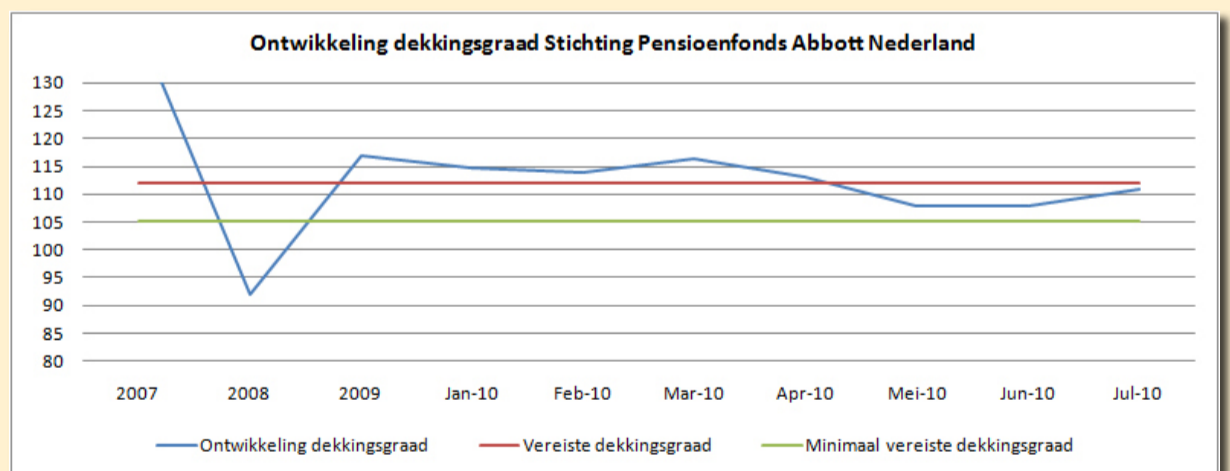
In onze Newsflash van begin dit jaar spraken we de hoop uit dat we dit voorjaar volledig uit herstel zouden zijn. Dankzij de extra bijdrage van € 8,5 miljoen van de werkgever en het herstel op de effectenbeurzen, was de dekkinggraad van ons fonds eind 2009 117%. Dit was ruim boven de toen voor ons vereiste dekkinggraad van 112%. Als de dekkinggraad drie kwartalen achter elkaar boven de vereiste dekkinggraad uitkomt, is het herstelplan niet meer van kracht. Dit punt hebben we dit voorjaar ook bereikt, maar helaas maar voor korte tijd. Eind mei daalde de dekkinggraad tot 108% en daarmee werd het herstelplan opnieuw van kracht.

“Dat komt vooral door de daling van de rente”, legt pensioenfondsbestuurder Reinier Berghuis uit. “Als de rente daalt nemen onze verplichtingen toe. Omdat je met een lagere rente minder rendement maakt op je vermogen moet je meer geld reserveren om in de toekomst je pensioengelden te kunnen uitbetalen. Omdat het renteniveau historisch laag is, hebben wij het renterisico op 80% afgedekt. Onze lange-termijn visie op de rente is nog ongewijzigd, maar de werkelijkheid op korte termijn is anders. Dus dat heeft ons weer in herstel doen brengen. We zijn met onze dekkinggraad gelukkig nog niet gezakt onder het niveau van de 105%, wat de minimumgrens is voor alle

pensioenfonds, maar wel onder de voor ons vereiste dekkinggraad. Die is afhankelijk van het beleggingsbeleid en bedraagt voor ons fonds nu 109%.” Overigens was de dekkinggraad per eind juli 111% en lag daarmee al weer boven de vereiste dekkinggraad.

Extra reserveren voor langere levensverwachting

Een andere ontwikkeling die ons fonds en alle andere Nederlandse pensioenfonds parten speelde, is de stijging van de levensverwachting. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft uitgerekend dat die stijging sterker is dan eerst was aangenomen. Omdat we allemaal gemiddeld langer leven dan eerst was gedacht, moeten pensioenfonds dus langer pensioen uitkeren en om dat te kunnen betalen moeten zij daarvoor extra reserveren. “Voor het Abbott fonds ging het daarbij om ongeveer € 3 miljoen”, legt Reinier uit. “Op de dekkinggraad had die extra reservering een negatief effect van 3,7%. Je vraagt je wel eens af of die trend van langer leven steeds verder

doorzet. Ik heb het gevoel dat die niet eindeloos door kan gaan.” Reinier benadrukt dat Abbott zich hierbij als werkgever net als bij het herstelplan ruimhartig heeft opgesteld. “We hebben met Abbott afgesproken dat die € 3 miljoen in twee termijnen wordt betaald. In het herstelplan was bepaald dat Abbott het fonds in 2009 met € 8,5 miljoen zou steunen en in 2010 en 2011 met nog eens € 2 miljoen per jaar. De € 2 miljoen voor 2010 hebben we niet opgevraagd omdat we aan het begin van het jaar uit herstel waren. We hebben de werkgever gemeld dat we die € 2 miljoen wilden gebruiken voor het langlevensrisico en dat is akkoord bevonden.”

Hoopvol gestemd voor toekomst

Met een dekkinggraad van 111% staat ons fonds er vergeleken met de meeste Nederlandse pensioenfonds relatief goed voor. Eventuele korting van pensioenen, waarover in augustus berichten in de pers verschenen, is bij ons dan ook absoluut niet aan de orde. We hebben goede hoop dat we binnen afzienbare tijd volledig uit herstel zullen zijn. We moeten echter voorzichtig zijn met verwachtingen omdat de ontwikkelingen op de financiële markten nog steeds heel onzeker zijn.

Nu is die zogenoemde strategische mix gewijzigd in 65% in vastrentende waarden en 35% in aandelen. "Tijdens elke vergadering van de beleggingscommissie controleren we alle aannames. Onze beleggingsadviseurs staan midden in de markt, sommigen zijn experts in aandelen, anderen in derivaten. Die adviseurs zijn het niet altijd met elkaar eens en dan spreken we totdat we eruit komen wat de meest reële verwachting is." Als er speciale ontwikkelingen zijn, neemt de commissie meteen actie. "Zo hadden wij al in een vroegtijdig stadium laten uitzoeken hoe ons belang is in Griekenland, Italië, Spanje. Er zit een stukje belang via aandelen en via vastrentende beleggingen, maar dat was heel beperkt, dus hebben we besloten om de dingen te laten zoals ze waren."

Tegendraadse meningen zijn welkom

Reinier geniet van de discussies binnen de beleggingscommissie. "Wij hebben gewoon heel goede mensen in die commissie en wij moedigen hen aan om met hun inzichten naar voren te komen en niet beducht te zijn voor lange tenen omdat we een bepaalde koers al hadden uitgestippeld. Ze zitten er om hun hersens te gebruiken en hun mening te geven, ook al is die volkomen tegendraads. Wij willen hun visie horen. Die aanpak stimuleert enorm."

Maar uiteindelijk is het toch het bestuur dat de beslissing moet nemen. De Commissie Frijns, die voor de regering het beleggingsbeleid en het risicobeheer van pensioenfondsen heeft onderzocht, zegt in haar aanbevelingen heel duidelijk dat besturen voldoende deskundig moet zijn om tegenwicht te bieden aan hun adviseurs en ze moeten bij hun beleggingsbeleid alleen doen wat zij zelf begrijpen. Hoe gaat Reinier hier in de praktijk mee om?

"Ik ga op cursus, ik leer van de gesprekken met onze adviseurs en ik heb veel tijd besteed aan het bezoeken van seminars van SPO, De Nederlandsche Bank, Robeco, en BNP Paris Bas. Verder heb ik workshops bezocht over beleggingen in aandelen, vastgoed en langlopende beleggingen, dus zo langzamerhand krijg je een aardig inzicht hoe het beleggingslandschap in elkaar steekt. En je krijgt gevoel voor de kansen en risico's, waarbij je soms ook denkt: wil ik dit allemaal wel weten of is dit te complex en zou onze portefeuille eenvoudiger moeten?"

Deskundigheid vergroten

Niet alleen op beleggingsgebied, maar op alle aspecten van het besturen van een pensioenfonds doen Reinier en zijn collega bestuurders er veel aan om hun deskundigheid verder te vergroten. "We hebben als bestuur de norm geformuleerd dat alle bestuursleden in 2010 kennisniveau 2 moeten hebben. Dat betekent dat we allemaal de leergang 'Het besturen van een pensioenfonds' moeten hebben doorlopen. Het is een 8-daagse cursus en die is niet misselijk. Verder hechten wij eraan om met redelijk veel adviseurs te werken omdat we onze eigen deskundigheid willen aanscherpen door veel verschillende meningen te horen."

Continuïteitsplan voor lange termijn

Pensioen is een zaak van de lange termijn omdat het fonds geld beheert en belegt dat misschien pas over 30 jaar tot uitkering komt. Het bestuur is daarom niet alleen met actuele ontwikkelingen bezig maar zeker ook met het beleid voor de lange termijn. Zo heeft het fonds recentelijk een continuïteitsanalyse laten uitvoeren. "Daarin hebben we gekeken of we met de beleidsmaatregelen die we hebben getroffen en met de feiten en aannames waarmee we werken ervoor kunnen zorgen dat we in de toekomst voldoende geld hebben om de pensioenen te kunnen betalen. Dat is nu geen enkel probleem omdat we weinig gepensioneerd hebben en veel mensen die premie betalen. Maar het gaat ook om de houdbaarheid van onze pensioenen op lange termijn. De nadruk ligt in zo'n continuïteitsanalyse op de komende 15 jaar, maar we kijken bij dit proces wel 50 jaar vooruit."

Ook laat het bestuur in 2010 een zogenoemde ALM (asset-liability management) studie uitvoeren. Hierbij wordt gekeken hoe de bezittingen en verplichtingen van het pensioenfonds op elkaar zijn afgestemd en wordt er via modellen gekeken wat er met de financiële positie van het fonds zou kunnen gebeuren bij verschillende economische scenario's.

"In Abbott hebben we een werkgever die de benodigde fondsen snel en zonder gemor betaalt"

Deelnemers willen zekerheid

Het bestuur van het fonds waakt dus nauwgezet over de pensioenen van de Abbott medewerkers. De Commissie Frijns zegt ook dat besturen van pensioenfondsen inzicht moeten zien te krijgen in welke risico's de deelnemers van een fonds willen en kunnen nemen wat het beleggen van hun pensioengelden betreft. Reinier is daar heel stellig over. "Wij als bestuur beheren het risico namens onze deelnemers en wij weten dat onze deelnemers heel zeker willen weten dat het pensioengeld waar ze op rekenen er straks ook is. Dat drijft al onze beslissingen op beleggingsbeleid." Reinier denkt dat ook met het nu gekozen voorzichtigere beleggingsbeleid er voldoende mogelijkheden zijn om een goed rendement te maken op de gespaarde pensioengelden. "Onze lange-termijn plannen geven aan dat dit erin zit. We beleggen dus 35% van ons vermogen in aandelen. Met aandelen heb je kans op meer rendement, maar loop je ook meer risico. We kijken steeds of de extra opbrengsten dat risico rechtvaardigen. We vragen ons voortdurend af of de fondsen waarin we beleggen de juiste fondsen zijn of dat er andere beleggingen zijn waarmee we ongeveer hetzelfde resultaat kunnen bereiken, maar met minder risico. Dat is een continue evaluatie. Daarnaast besteden we veel aandacht aan de prestaties van de fondsen die voor rekening van de werknemers belegd worden."

Willy Jansen:

"HET GAAT EROM HOE JE JE VOELT ALS JE STRAKS AAN JE PENSIOEN TOE BENT"

"Toen ik voor dit interview werd gevraagd, had ik iets van: waarom ik? Ik laat pensioenzaken een beetje op me afkomen in de wetenschap dat het bij Abbott goed is geregeld. Dus ter voorbereiding van het gesprek ben ik op intranet gaan kijken wat voor regeling we hebben. Vooraf had ik je dat niet precies kunnen vertellen."

Klinische studies

Willy Jansen is Affiliate Project Manager bij International Clinical Field Operations. Deze afdeling voert klinische studies uit waarbij nieuwe producten worden uitgetest op patiënten en soms op gezonde vrijwilligers. Ook gaat het soms om medicijnen die al op de markt zijn, maar voor een nieuwe indicatie worden uitgetest. Willy was lerares scheikunde en biologie, maar wilde vooral haar kennis praktisch inzetten. Ze ging biologie studeren en deed daarna vier jaar lang preklinisch oncologisch onderzoek bij de Vrije Universiteit in Amsterdam. "Ik keek naar producten die gebruikt kunnen worden in de behandeling van kanker en deed proeven op cellen en naakte muizen. Toen ik klaar was dacht ik: nu ga ik aan de andere kant kijken of die producten ook echt bij mensen werken."

Willy vertelt dat Abbott Nederland een goede reputatie heeft op het gebied van het uitvoeren van klinische studies."

Levensstandaard verhogen

Kankerbestrijding is het bijzondere aandachtspunt voor Willy. "Toen ik bij Abbott kwam, was het bedrijf nog niet echt met oncologie bezig, maar de laatste jaren is er veel vooruitgang geboekt. We hebben nu vier producten in de pijplijn. Daarnaast doen we veel diverse andere studies en ontwikkelen we medicijnen tegen ziektes als RA, psoriasis en Crohn. Het zijn ziektes die je leven sterk beïnvloeden, dus als je daar goede behandelingen voor vindt, kun je de levensstandaard van mensen verhogen." Willy bedacht zich dat ze eigenlijk steeds bezig is de levensverwachting van mensen te verhogen,

waardoor het pensioen duurder wordt.

Zelf actie ondernemen

Daarmee is de verbinding naar het onderwerp pensioen gemaakt. Hoewel Willy dus de pensioenzaken van Abbott enigszins op zich af laat komen omdat ze erop vertrouwt dat die goed zijn geregeld, interesseert het onderwerp pensioen

kon doen om meer stabiliteit in haar financiële situatie te krijgen. "Mijn conclusie was meer te gaan investeren in het eigen huis, zodat dat aan het eind van de rit ook echt volledig van ons is."

Communicatie is verbeterd

Overigens vond Willy dat het pensioenfonds van Abbott snel de ongerustheid over het pensioen

duidelijk vind ik de informatie over de Beschikbare Premie Module met al die overzichten. Ik kan ze moeilijk lezen en hoor van collega's ook wel eens dat ze die enveloppen gewoon maar doorschuiven. Mijn gevoel is: met de Basis Module heb je een stabiele factor en met de Beschikbare Premie Module kun je zelf een beetje fröbelen."

Belang van goede gezondheid

Omdat Willy dagelijks bezig is met het bestrijden van ernstige ziektes, weet ze als geen ander hoe belangrijk het leven kan zijn en hoe belangrijk goede gezondheid is. "Het ligt er aan hoe je je voelt als je zelf aan je pensioen toe bent. Misschien zeg ik wel: ik wil niet meer fulltime werken maar toch nog een beetje in het leven blijven staan. Aan de andere kant zie ik regelmatig om mij heen dat mensen iets overkomt als ze nog maar net gestopt zijn met werken, waardoor ze niet echt meer kunnen genieten van hun pensioen."

Willy heeft dubbele gedachten over de voorgenomen verhoging van de pensioenleeftijd. "Ook hier geldt weer hoe je je voelt en hoe je in je baan staat. Je kunt de leeftijd wel oprekken en ouderen moeten dan meer en meer, maar het kan voorkomen dat het teveel wordt, dat ze alle nieuwe ontwikkelingen niet meer oppikken. Als mensen dan van de sociale ladder die er in hun bedrijf is naar beneden kukelen, vraag ik me af: hoe gemotiveerd blijven ze dan nog."

Lerares in Gambia

Zelf is Willy voorlopig nog niet aan haar pensioen toe, maar ze heeft al wel een idee wat ze misschien zou willen gaan doen. "Het lijkt me prachtig om voor een langere tijd in een ander land te wonen. Afgelopen jaar was ik in Gambia en toen ik daar zo liep, dacht ik: het lijkt me leuk om hier een langere tijd te zijn en dan iets te gaan doen. Aangezien ik lerares ben geweest en het onderwijs daar Engelstalig is, zou het best leuk zijn daar les te geven. Maar eerst moet ik hier nog wat projecten afmaken."

Willy Jansen: "Ik heb me in het onderwerp pensioen verdiept en heb zelf actie ondernomen om het een en ander te regelen"

haar wel degelijk. "Na mijn periode bij de VU heb ik nog een tijdje via een detachingsbureau gewerkt en daar was helemaal niets geregeld op het gebied van pensioen. Toen heb ik me erin verdiept en zelf het één en ander geregeld. Die voorziening houd ik nu nog steeds aan als een extra potje." Zowel Willy als haar man houdt zich bewust bezig met financiële planning. Soms roepen ze daar de hulp van een verzekeringsadviseur of iemand van een bank bij in. Toen de kredietcrisis in alle hevigheid losbarstte, heeft ze bewust gekeken wat ze zelf

door de crisis heeft weggenomen." We kregen snel een informatiebrief waaruit bleek dat we ons toch wat minder zorgen hoefden te maken. Dat was heel prettig. Die informatie was helder. Ik vind dat het fonds zich op het gebied van communicatie absoluut heeft verbeterd in de afgelopen jaren. Er zijn tijden geweest dat ik geen idee had van waar het fonds mee bezig was. Nu krijgen we geregeld informatie en er zijn ook speciale bijeenkomsten georganiseerd om uit te leggen hoe het pensioen in elkaar zit." De informatie vindt Willy begrijpelijk. "Het minst

BESCHIKBARE PREMIE MODULE NADER BEKEKEN

Bij Abbott kennen we een hybride pensioenregeling. Wat houdt dit in? Tot een bepaalde salarisingrens kennen we een eindloonregeling. Dit is de Basis Module. De grens daarvoor is in 2010 vastgesteld op een bruto jaarsalaris van € 54.785. Een eindloonregeling betekent dat uw toekomstige pensioenuitkering is gebaseerd op uw laatst verdiende salaris. Hoeveel die verwachte uitkering is, kunt u zien op uw Uniform Pensioen Overzicht (UPO) dat u jaarlijks ontvangt. Voor de Basis Module weet u dus wat u in de toekomst aan pensioen kunt ontvangen.

Als u per jaar meer verdient dan € 54.785 bruto, bouwt u over het meerdere salaris pensioen op via de Beschikbare Premie Module. Hiervoor stelt Abbott een premie beschikbaar en draagt u zelf ook een premie bij. Die gezamenlijke premies worden voor u belegd op een beleggingsrekening bij Robeco.

Uitkomst is minder zeker

Bij de Basis Module krijgt u dus een toekomstige uitkering toegezegd. Bij de Beschikbare Premie Module is dat niet het geval. Daar krijgt u een vaste premie toegezegd. Die wordt belegd en zo bouwt u een pensioenkapitaal op. Voordat u met pensioen gaat, wordt bij een verzekeraar van het opgebouwde kapitaal een levenslange pensioenuitkering aangekocht. Hoe hoog die uitkering is, hangt af van het opgebouwde kapitaal en van de op dat moment geldende rentetarieven. De uitkomst is dus veel minder zeker dan bij de Basis Module, hoewel u via uw UPO van de Beschikbare Premie Module wel een indicatie krijgt van wat uw toekomstige uitkering zou kunnen zijn. Maar u moet u realiseren dat deze schatting absoluut geen garantie is. Integendeel, er zijn zoveel onzekerheden dat het bedrag uiteindelijk veel hoger, maar ook veel lager kan zijn.

Speciale aandacht is nodig

Abbott kent deze module sinds 2006. De deelnemers hebben door de kredietcrisis hun pensioenkapitaal in de Beschikbare Premie Module in veel gevallen aanzienlijk zien dalen, hoewel er de laatste tijd gelukkig sprake is van een behoorlijk herstel. Niettemin is er veel onduidelijkheid over de Beschikbare Premie Module. Er bestaan in brede kring ook zorgen of die regeling uiteindelijk wel gaat leiden tot de beoogde pensioenuitkering. Daarnaast heeft de deelnemersraad van het pensioenfonds zich over de regeling en de uitvoering daarvan in een nieuwflits kritisch uitgelaten. Genoeg redenen dus om eens nader te kijken naar de Beschikbare Premie Module via een inlegvel bij deze nieuwsbrief.

Reinier Berghuis spreekt namens het bestuur van het pensioenfonds. Daarnaast laten we Arjan van Dongen aan het woord. Hij is onze account manager bij Robeco en vertelt hoe de regeling

precies werkt en wat de vooruitzichten zijn. Wij geven hem de vrijheid zijn mening naar voren te brengen, die niet altijd hoeft te stroken met de visie van het bestuur van het pensioenfonds.

Wat betalen u en Abbott aan de beschikbare premieregeling?

Als u meedoet aan de Beschikbare Premie Module, betaalt u 5% van uw pensioengrondslag II als premie. Deze grondslag is uw jaarsalaris, inclusief vakantiegeld en gemiddelde ploegdiensttoeslag boven € 54.785 (het voor 2010 geldende grensbedrag voor deelname aan de beschikbare premieregeling). Die 5% premie betaalt u gedurende uw gehele loopbaan. Het percentage dat Abbott als werkgever betaalt, stijgt naarmate u ouder wordt. Voor heel jonge deelnemers is de totale premie 6%, maar voor veel deelnemers van boven de 60 jaar is die meer dan 25%. Precieze informatie daarover kunt u vinden in het UPO voor de Beschikbare Premie Module.

Vermogensbeheerders scherp houden

De beschikbare premieregeling wordt uitgevoerd door Robeco en het bestuur zit bovenop dat proces. "Dat is overigens onderdeel van de voortdurende monitoring van alle partijen met wie we

zaken doen", zegt pensioenfondsbestuurder Reinier Berghuis. "Zij moeten zich ervan bewust zijn dat wij hen nauwlettend volgen en dat wij niet altijd tevreden zijn over de resultaten die ze boeken. Dat geldt voor Robeco en voor onze andere vermogensbeheerders. Wij houden onze externe partijen wat dat betreft scherp." Zo is er voortdurend overleg over de beleggingsfondsen waarin de gelden van de

"Beleggen is geen kinderspel, maar werk voor professionals"

Pensioenfondsbestuurder Reinier Berghuis: "We moeten onze deelnemers zo veel mogelijk vrijwaren van risico's"

beschikbare premieregeling worden belegd. Die fondsen worden ondermeer gewaardeerd met een aantal sterren volgens het Morningstar systeem (zie het interview met Arjan van Dongen). "Maar," zegt Reinier, "onze beleggingscommissie heeft inmiddels ontdekt dat dit systeem ook zijn beperkingen heeft. Die sterren worden namelijk toegekend als een fonds drie tot vijf jaar goed presteert. Nu kan zo'n fonds het in het verleden geweldig hebben gedaan, alleen de afgelopen twee jaar niet. Dus je moet naar meer kijken dan alleen die sterren."

Meer keuzevrijheid

Inmiddels zijn er in overleg met de deelnemersraad wel maatregelen genomen met betrekking tot de beschikbare premieregeling. Het aantal beleggingsmogelijkheden is uitgebreid en deelnemers hebben nu de mogelijkheid om zelf hun beleggingsmix samen te stellen. Zoals verwacht wilde maar een heel kleine groep daadwerkelijk van die mogelijkheid gebruik maken.

Haal je dan als pensioenfonds niet heel veel overhoop voor maar een zeer kleine minderheid? "Kijk", zegt Reinier, "wij doen ons best om een goede uitvoerder en belegger te kiezen en de juiste fondsen te selecteren, maar als iemand denkt zelf een beter rendement te kunnen halen dan de vermogensbeheerder of zelf minder risico wil nemen dan er in de standaardmix zit, dan denk ik dat wij als pensioenfonds daarin de deelnemer niet mogen blokkeren. We zeggen tegelijkertijd: beleggen is geen kinderspel, maar werk voor professionals. Dus, weet je zeker dat je dat wel zelf wilt doen? Wij raden het je af maar je hebt de mogelijkheid om het te doen. Uiteindelijk beslis je zelf. We blijven er wel bij zeggen: let op, je wijkt af van wat normaal is als profiel voor iemand in jouw leeftijdscategorie."

Lees verder op pagina 4

Arjan van Dongen van Robeco:

"GROTE KANS DAT BESCHIKBARE PREMIEREGELING OP TERMIJN LEIDT TOT GOED RESULTAAT"

"Mensen mopperen omdat ze de waarde van hun pensioenkapitaal hebben zien dalen, maar wat ze daarbij vergeten is dat ze nog steeds bezig zijn met inleggen en nu fondsen aankopen tegen een prijs die misschien wel de helft is van wat ze twee jaar geleden betaalden. Als de koersen gaan stijgen, maken ze daar een flinke winst op. Als mensen een auto gaan kopen willen ze dat de prijs zo laag mogelijk is, maar bij aandelen willen ze een hoge prijs, want ze hebben de indruk: dan gaat het goed. Terwijl je ook daar het best laag kunt inkopen."

Arjan van Dongen is bij Robeco in Rotterdam de relatiebeheerder voor de Beschikbare Premie Module van het Abbott pensioenfonds. Robeco is onderdeel van de Rabobank en is met een beheerd vermogen van meer dan EUR 135 miljard een van de grote internationale beleggingsinstellingen. Arjan werkt inmiddels 20 jaar bij Robeco en is account manager voor 10 zakelijke

Wat is het life cycle concept?

Uw beschikbare premie wordt belegd in beleggingsfondsen. Daarbij werkt Robeco met het 'life cycle concept'. Dat wil zeggen dat als u jong bent er relatief meer beleggingsrisico wordt genomen en dat het risico steeds meer wordt afgebouwd naarmate u dichterbij uw pensioendatum komt. "Bij Robeco hebben we een afdeling Quantitative Strategies, die elke drie jaar op verzoek van het pensioenfonds een studie doet wat de optimale asset mix is", legt Arjan uit. "Daarmee bedoelen we de verhouding tussen aandelen, obligaties en sparen. Als je 25 bent, dan kun je je permitteren om meer risico te nemen omdat je nog een lange hersteltijd hebt. Voor die leeftijdscategorie komen ze tot een verhouding van ongeveer 80% aandelen en 20% obligaties. Maar als je nog maar 6 of 7 jaar voor je pensioen zit, dan is die verhouding helemaal omgekeerd en zit je voor zeker 80% in obligaties. Die samenstelling wordt elke keer bekeken. Vroeger hadden we 6 mixen, nu hebben we er 10 en dat komt omdat er aan de voorkant vanwege de wet een categorie is bijgekomen. Vroeger begon elk pensioenfonds pas op 25-jarige leeftijd met opbouwen, nu is dat al minimaal op 21-jarige leeftijd. Aan de achterkant van de cyclus wilden we een meer geleidelijke afbouw hebben. Vroeger hadden we groepen van 5 jaar en nu ook van 2 of 3 jaar. Dat is allemaal binnen Quantitative Strategies bekeken. Zij hebben er modellen voor ontwikkeld om met zo weinig mogelijk risico een zo hoog mogelijk rendement te halen."

Systeem met sterren van Morningstar

In de praktijk doet Robeco het pensioenfonds van Abbott een voorstel voor de samenstelling van de verschillende leeftijdsmixen. Daarnaast maakt het fonds een eigen afweging en keuze. "Het pensioenfonds heeft het laatste woord", zegt Arjan. "Stel dat het fonds een stukje vastgoed in de mix zou willen, dan hebben wij ook wel een fonds dat daarin belegt. Bij de selectie van de fondsen hanteren we het Morningstar systeem."

Lees verder op pagina 4

ROBECO
The Investment Engineers

Laat de zomer maar komen!
Robeco Zomerrekening
In juli en augustus in het Conceptprofiel

www.vorstwaard.beleggen

© 2012 Robeco
De informatie op deze website is niet bedoeld voor gedoneerde of andere andere, zoals personen die voortdurend (aan de zijde van de) pensioenfondsen in de financiële markt, maar het is niet bedoeld voor andere personen die voortdurend (aan de zijde van de) pensioenfondsen in de financiële markt. De informatie op deze website is niet bedoeld voor andere personen die voortdurend (aan de zijde van de) pensioenfondsen in de financiële markt.
Deze presentatie is een samenvatting van de informatie die beschikbaar is op de website van Robeco. Het is niet bedoeld als advies of als garantie voor de toekomstige prestaties van Robeco.
Robeco is een handelsnaam van Robeco Institutional Asset Management B.V. (Robeco), Robeco Institutional Asset Management B.V. is gereguleerd op de Nederlandse Financiële Markten.

VRIJWILLIGE BIJSPAAR MODULE

In onze nieuwsbrieven en andere communicatie-uitingen hebben wij u er al regelmatig op gewezen dat u ook een duidelijk eigen verantwoordelijkheid heeft voor uw pensioensituatie. Abbott doet haar best u een goede pensioenregeling te bieden. Maar hoe uw pensioen uiteindelijk zal uitpakken, is sterk afhankelijk van uw persoonlijke situatie en uw arbeidsverleden.

UPO geeft inzicht

In uw UPO's (Uniforme Pensioen Overzichten) van Abbott en uw eventuele vorige werkgevers kunt u zien wat u te zijner tijd ongeveer aan pensioen zult ontvangen. Het is belangrijk goed naar die bedragen te kijken en na te gaan of de uitkomsten aan uw verwachtingen voldoen. Als u van plan bent na uw pensioen geregeld verre reizen te gaan maken, zult u meer pensioeninkomen nodig hebben dan wanneer u rustig wilt gaan genieten van de mooie tuin bij uw huis.

Mogelijkheid tot extra pensioensparen bij Abbott

Als u meer inkomen nodig heeft dan u op basis van uw UPO's kunt verwachten, kunt u zelf iets extra's gaan sparen voor uw pensioen. U kunt dat bijvoorbeeld doen via een lijfrenteverzekering of een spaar- of beleggingsrekening bij een financiële instelling. Ook kunt u sparen via de levensloopregeling die Abbott aanbiedt aan haar medewerkers. Daarmee kunt u niet alleen een periode van bijvoorbeeld zorgverlof of een sabbatical financieren, maar ook sparen voor een verlofperiode aansluitend aan uw pensioen. U kunt ook zelf extra sparen voor uw pensioen via de Vrijwillige Bijspaar Module van Abbott. Deze werkt ongeveer hetzelfde als de Beschikbare Premie Module. U bouwt een pensioenkapitaal op, dat voor u wordt belegd. Als u met pensioen gaat, koopt u voor dat kapitaal een pensioenaanspraak aan bij een verzekeraar. Een van de verschillen is dat bij de Beschikbare Premie Module de werkgever een aanzienlijk deel van de premie meebetaalt. Bij de Vrijwillige Bijspaar Module draagt de werkgever niet bij. De naam zegt het al: het is een vrijwillige regeling waar u zelf voor kunt kiezen. Uw premie is fiscaal aftrekbaar voor zover het grensbedrag voor die aftrek niet wordt overschreden.

Mogelijkheden bij pensioengat

De realiteit is dat die fiscale ruimte meestal niet zo groot is, omdat Abbott met haar reguliere pensioenregeling die ruimte bijna volledig benut. Maar als u door veranderingen van werkring of andere redenen een pensioengat zou hebben, kan extra sparen via de Vrijwillige Bijspaar Module een mogelijkheid zijn om uw pensioenvoorziening aan te vullen.

Vervolg van pagina 4

Weet je zeker dat je dit nog wilt? We attenderen er voortdurend op, maar uiteindelijk is het de eigen keuze van de deelnemer." Reinier legt nog uit dat de Autoriteit Financiële Markten als toezichthouder heel zwaar let op de zorgplicht van pensioenfondsen naar hun deelnemers. Hij vindt dat ook volkomen terecht. Die zorgplicht behelst niet alleen het behoeden van deelnemers voor foutieve beleggingskeuzes, maar ook het selecteren van betrouwbare fondsen en de juiste life cycle mixen, het monitoren van beleggingsrendementen en het geven van informatie over keuzemogelijkheden en beleggingsprofielen.

Afhankelijkheid van dagkoersen verminderen

Een ander punt dat volgens Reinier aandacht verdient, is de afhankelijkheid van de rentekoers op het moment dat van het opgebouwde kapitaal een levenslange pensioenaanspraak moet worden aangekocht. Als u met pensioen gaat, moet u van het kapitaal dat u in uw beschikbare premieregeling heeft opgebouwd, een pensioenuitkering aankopen bij een verzekeraar. Hoeveel u van uw kapitaal kunt aankopen is afhankelijk van de rente die op dat moment geldt. Als die rente laag is, kunt u minder pensioen aankopen. "Pensioen gaat over de rest van je leven en hopelijk is dat een lange en aangename periode. Die is te belangrijk om volledig afhankelijk te zijn van dagkoersen," zegt Reinier. "Ik denk dat het goed is om in de toekomst na te gaan wat de mogelijkheden zijn om die afhankelijkheid van dagkoersen wat te verminderen."

Belangrijkste uitdaging

Reinier ziet persoonlijk het verbeteren van de resultaten van de Beschikbare Premie Module als zijn belangrijkste uitdaging. "Net als mijn collega's in het bestuur, wil ik heel veel tijd, aandacht en energie besteden aan zo het goed mogelijk ingericht krijgen van de regeling met een zo optimaal mogelijke beleggingsmix en goede rendementen voor de deelnemers. Misschien moet ik het breder formuleren. We moeten als bestuur nog meer inhoud geven aan het risicomanagement dan we nu al doen. Dat geldt voor onze eindloonregeling en voor onze beschikbare premieregeling. Het is van het grootste belang dat we onze deelnemers zo veel mogelijk vrijwaren van risico's. Daar moeten we de juiste beheersmaatregelen voor treffen."

Arjan van Dongen: "Je moet kijken naar wat het rendement is op langere termijn"

Vervolg van pagina 3

Dat is een onafhankelijke internationale ratingorganisatie die de prestaties van beleggingsfondsen waardeert met 1 tot 5 sterren. Als een fonds onder de 3 sterren zakt, gaan wij in overleg met het bestuur van het pensioenfonds of dit fonds vervangen moet worden door een ander fonds. Het bestuur kan dan zeggen: wij willen nog even wachten, want wij verwachten dat dit fonds zich in de toekomst weer zal herstellen. Of het bestuur kan besluiten tot vervanging. Als Robeco niet een geschikt fonds daarvoor heeft, kunnen we ook kijken naar fondsen van derden." Niet alle fondsen zijn beschikbaar. Ze moeten qua handelbaarheid passen bij wat Robeco aanbiedt. In totaal kunnen Robeco klanten zo'n 45 tot 50 fondsen van derden kiezen voor hun beleggingsmixen. De beleggingscommissie van Abbott volgt overigens zelf ook actief de performance van de verschillende fondsen via de RisicoMonitor.

Volledig beheer of eigen beheer

Als u deelneemt aan de Beschikbare Premie Module kunt u kiezen uit twee mogelijkheden voor het beheren van uw pensioenbeleggingen. Hoe zit dat precies? "Je gaat in volledig beheer of in eigen beheer", legt Arjan uit. "Volledig beheer houdt in dat je premies automatisch worden belegd in de adviesmix die bij jouw leeftijd hoort. Daarnaast kijken we jaarlijks naar je portefeuille en als de samenstelling daarvan meer dan 10% afwijkt van de geadviseerde mix, wordt die daaraan aangepast. Ook als je in een andere leeftijdscategorie terechtkomt, wordt jouw beleggingportefeuille automatisch aangepast aan de mix die voor die nieuwe leeftijdscategorie geldt. Verreweg de meeste deelnemers kiezen voor volledig beheer."

Maar er is wel een mogelijkheid tot meer keuzevrijheid via de vorm eigen beheer. "Deelnemers die daarvoor kiezen, hebben de mogelijkheid om zelf een mix te kiezen. Maar dan moeten ze eerst een formulier daarvoor invullen en moeten ze een doelrisicoprofiel invullen. Ze geven daarmee aan dat ze bewust voor eigen risico

gaan beleggen. Dan kunnen ze alle fondsen invullen die ze zelf willen, mits wij ze aanbieden."

Kleine minderheid kiest voor eigen beheer

De optie eigen beheer is voor deelnemers van Abbott pas sinds kort geïntroduceerd mede op advies van de deelnemersraad. Ook is er op advies van die raad een extra spaarfonds toegevoegd.

Alle deelnemers van de Abbott beschikbare premieregeling hebben eind 2009 een brief gekregen om hen te wijzen op de mogelijkheid om te kiezen voor eigen beheer. In de praktijk heeft maar een zeer kleine groep hiervoor gekozen. Dat verbaast Arjan niet. "Ik denk dat dit komt doordat relatief weinig mensen zich echt hebben verdiept in de

beleggingsmaterie. Je ziet over het algemeen dat mensen die voor eigen beheer kiezen wel wat meer kennis hebben van beleggen. De meerderheid zegt: we hebben vertrouwen in het bestuur van het pensioenfonds en Robeco dat zij de beste mix bij onze leeftijd hebben gezocht. Daarom kiezen we voor volledig beheer. Toch vind ik het goed dat er een optie eigen beheer is. Bij een beschikbare premieregeling is het beleggingsrisico voor de deelnemer. Als je geen inspraak zou hebben, dan zou je wel het risico dragen, maar niets kunnen doen om dat te beïnvloeden."

Rapporteren van afwijkende beleggingskeuzes

Natuurlijk kunnen er beleggers zijn die dwars tegen alle trends ingaan en daarmee veel risico lopen. Moeten die niet tegen zichzelf worden beschermd? Arjan illustreert zijn antwoord met een voorbeeld. "Stel dat je 60 jaar bent en je zou voor 100% in Emerging Markets willen beleggen. Dat is een van de fondsen met het hoogste risico en dat is niet erg als je dat voor een stukje doet als je nog jong bent, maar op het moment dat je 60 bent moet je natuurlijk dat risico al lang uit je portefeuille hebben gehaald. Als je dan zegt: ik wil voor 100% daarin gaan, dan kan dat wel. Wij monitoren twee keer per jaar je rekening, dus dan zeggen we elke keer: uw portefeuille is niet in lijn met het risico van de mix die bij uw leeftijd hoort en past. Dan nog kunt u zeggen: ik blijf gewoon bij mijn keuze. Wij rapporteren die afwijkende keuze ook aan het pensioenfonds en ongetwijfeld zal het bestuur dan een goed gesprek met die belegger hebben."

Onduidelijkheid over pensioenresultaat

Deelnemers aan de beschikbare premieregeling krijgen allerlei overzichten over de prestaties van de beleggingsfondsen, maar ze

hebben niet het gevoel dat ze een goed beeld hebben van hoeveel pensioen ze straks zullen ontvangen. Arjan begrijpt dat wel. "Bij een eindloonregeling weet je welk bedrag je gaat krijgen als je straks met pensioen gaat. Bij een beschikbare premieregeling weet je dat niet. Want je ziet alleen maar kapitaal en van dat kapitaal moet je in de toekomst een aanspraak gaan inkopen. Het inkopen van pensioen is afhankelijk van de marktrente. Dus als de marktrente laag is, zul je er iets minder voor kunnen inkopen en staat de marktrente hoog, dan krijg je er weer wat meer voor. Nu is het wel zo dat administrateurs van pensioenfondsen, zoals ASR Pension Fund Services voor Abbott, tabellen hebben om een indicatie uit te rekenen van wat het pensioenresultaat zal kunnen zijn."

Rendement moet kosten rechtvaardigen

Een ander punt van kritiek op de Beschikbare Premie Module betreft de kosten die Robeco berekent. Je betaalt namelijk een management fee voor het beheren van je beleggingen en ook als je een aankoop of verkooptransactie doet, zijn daar kosten aan verbonden. "De aan- en verkoopkosten die wij berekenen bedragen ongeveer 0,3% en de management fee die wij vragen is al verwerkt in de koers van de fondsen," antwoordt Arjan. "Het is natuurlijk wel de bedoeling dat wij door de portefeuille actief te managen daar meer rendement uithalen dan je op een spaarrekening zou krijgen. Dat beeld kan er op korte termijn heel anders uitzien, maar op langere termijn hebben we, zeker in het verleden, altijd een beter rendement gehaald. Dus in principe zouden die kosten wel gerechtvaardigd moeten zijn. Er zijn soms grote verschillen. Je ziet dat de Emerging Markets fondsen soms 80% rendement maken in een jaar. Maar er zijn ook jaren dat ze dik in de min zitten. Je moet kijken naar wat het rendement is op de langere termijn."

Goed resultaat is mogelijk

Arjan is er vast van overtuigd dat de Beschikbare Premie Module voor de deelnemers uiteindelijk kan leiden tot een goed pensioenresultaat en hij komt graag een keer daar een presentatie over houden voor de deelnemersraad van het pensioenfonds van Abbott. "Je moet altijd kijken naar de lange termijn. Als de koersen laag zijn en je bent nog aan het opbouwen, dan is dat niet slecht want je koopt aan tegen een lage koers en koersen maken nu eenmaal altijd een golfbeweging. En doordat je risico afbouwt naarmate je dichter bij je pensioen komt, word je minder geraakt als zich dan een koersval zou voordoen. Ik meen dat de gemiddelde leeftijd van de deelnemers bij Abbott ongeveer 43 jaar is. De

gemiddelde beleggingshorizon is dus 22 jaar. In die tijd kan er veel veranderen en dat is nu eenmaal het lastige aan een beschikbare premieregeling. Je weet niet hoe het uit gaat pakken. Aan de andere kant: als je gewoon gedurende de looptijd van het contract netjes volgens het life cycle systeem belegt, waarbij je geleidelijk het risico afbouwt, dan denk ik dat de kans dat je daar een goed rendement uit haalt echt groot is."

"Relatief weinig mensen hebben zich echt verdiept in de beleggingsmaterie"

SCHEIDEN DOET LIJDEN, OOK WAT BETREFT HET PENSIOEN

Een echtscheiding of verbreking van een partnerrelatie is vaak een traumatische gebeurtenis. Soms besluiten partners in goed overleg om uit elkaar te gaan, maar vaak ook is er sprake van onenigheid, pijn, woede en onbegrip. Naast alle emotionele gevolgen waar de partners mee te maken krijgen, moeten zij bij een scheiding zakelijk veel regelen. Maar weinig mensen realiseren zich dat een scheiding ook ingrijpende gevolgen heeft voor hun pensioen. Daar gaan we in dit artikel nader op in.

Als u gaat scheiden heeft uw ex-partner wettelijk het recht op een deel van het pensioen dat u heeft opgebouwd. Als uw ex-partner werkt en daarbij pensioen opbouwt, heeft u op precies dezelfde manier recht op een deel van het pensioen dat uw ex-partner heeft opgebouwd. Dit recht kan zowel gelden voor het ouderdomspensioen als het partnerpensioen. Dit recht geldt overigens alleen als u gehuwd bent geweest, een geregistreerd partnerschap bent aangegaan of met iemand die geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is, ten minste twee jaar onafgebroken

een gemeenschappelijke huishouding heeft gevoerd. Om dit recht te kunnen doen gelden, moet één van de twee partners binnen twee jaar na het tijdstip van de scheiding hiervan via een wettelijk voorgeschreven formulier mededeling hebben gedaan aan het pensioenfonds. Dit formulier kunt u verkrijgen via het fonds.

U heeft echter ook de mogelijkheid om de verdeling anders te regelen in een zogenaamd scheidingsconvenant, waardoor een en ander wellicht veel eenvoudiger kan. In dit artikel gaan we niet in op alle ingewikkelde details over pensioen en echtscheiding. Wel willen we u bewust maken van de mogelijk ingrijpende gevolgen van een echtscheiding voor uw pensioen en wat u moet of kunt doen als u in deze situatie terechtkomt.

Tip 1: Meld een scheiding bij uw werkgever

Het is van groot belang om een een scheiding te melden bij uw werkgever. Ook gewezen deelnemers en gepensioneerden moeten een echtscheiding of beëindiging van de relatie melden.

De werkgever geeft dit vervolgens door aan de administrateur van het pensioenfonds, ASR Pension Fund Services. ASR krijgt overigens ook een melding van de scheiding via de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens.

Na de melding wordt de echtscheiding in de administratie verwerkt. Dit betekent concreet dat het opgebouwde partnerpensioen wordt afgesplitst ten gunste van de ex-partner.

Vervolgens wordt een brief naar de deelnemer en naar de ex-partner verstuurd over de afsplitsing van het bijzonder partnerpensioen. In die brief wordt ook gewezen op de mogelijkheid van pensioenverevening. Dit is de verdeling van het ouderdomspensioen. Dit geldt alleen als u gehuwd bent geweest of een geregistreerd partnerschap heeft gehad. Verevening wordt niet automatisch toegepast. Als u en uw ex-partner gebruik maken van het recht op verevening, moet u dit expliciet melden bij het pensioenfonds.

Tip 2: Laat u bijstaan door een pensioendeskundige of financieel adviseur als het gaat over de verdeling van uw pensioen.

Pensioen is op zich al een complex onderwerp. De gevolgen van een scheiding voor uw pensioen en dat van uw (ex-)partner zijn nog veel complexer. In de praktijk is gebleken dat (echtscheidings)advocaten vaak onvoldoende pensioenkennis hebben. Ons advies is dan specialistische hulp in te roepen; als werknemer van Abbott kunt u ook een beroep doen op de consulenten van ICAS via het Employee Assistance Programme (tel. 0800 456 57 58). Zij kunnen u assisteren bij het vinden van deze specialistische hulp. Het gaat bij pensioenen immers vaak om veel geld en om uw financiële toekomst.

Gevolgen voor pensioen goed overzien

Als u gaat scheiden, heeft dat dus aanzienlijke gevolgen voor de hoogte van uw toekomstige pensioen. Het is belangrijk om daar goed van doordringen te zijn en de tips ter harte te nemen. Ook als u in de toekomst een nieuwe partner zou krijgen, dient die er rekening mee te houden dat uw toekomstige pensioeninkomen lager kan zijn door uw vroegere scheiding. Het is tegeltjeswijsheid, maar daardoor niet minder waar: "Een gewaarschuwd mens telt voor twee".

JAARVERSLAG 2009 TOONT VOORTGANG OP VELE TERREINEN

Stichting Pensioenfonds Abbott Nederland heeft zich in 2009 krachtig hersteld van de financiële crisis. De dekkingsgraad steeg van 89,5% per 31 december 2008 tot 116,4% per 31 december 2009. Dit was vooral te danken aan de extra bijdrage van de werkgever van EUR 8,5 miljoen. Ook het herstel van de aandelenmarkten in de tweede helft van het jaar droeg bij aan de sterke stijging van onze dekkingsgraad.

Dit voorjaar was ons fonds even volledig uit herstel, maar zoals u op voorpagina van deze nieuwsbrief heeft gelezen, daalde de dekkingsgraad door de sterke teruggang van de rente tot 108% eind mei. Ook de toename van de verplichtingen door de stijging van de levensverwachting drukte de dekkingsgraad. Inmiddels heeft de werkgever een storting van EUR 3 miljoen gedaan om de kosten van de gestegen levensverwachting op te vangen. Door de daling van de dekkingsgraad in de eerste helft van 2010 is het lange-termijn herstelplan opnieuw van kracht. Dit houdt in dat we binnen 15 jaar weer moeten voldoen aan de voor ons fonds geldende vereiste dekkingsgraad van 109%. Overigens verwachten we dat punt veel sneller te bereiken. De eerste tekenen zijn gunstig: de dekkingsgraad over juli bedroeg 111%. Dit geeft overigens ook aan dat de markt nog erg in beweging is.

Evaluatie functioneren en deskundigheid

leder jaar evalueert het

bestuur zijn functioneren. Zo gaat het bestuur uitbesteding van werkzaamheden aan derden strakker aansturen en controleren. Bestuurslid Erik van Dam heeft van het bestuur het mandaat gekregen om operationele zaken efficiënter en sneller te laten verlopen. Ook zullen het bestuur en de commissies meer op basis van begrotingen werken om de kosten te beheersen. Versterking van de deskundigheid van de leden van het bestuur en de deelnemersraad is een voortdurend punt van aandacht. Het is de bedoeling dat alle leden van het bestuur in 2010 het deskundigheidsniveau 2 halen. Dit houdt in dat zij allemaal de Leergang Besturen van een Pensioenfonds zullen hebben gevolgd. In 2009 is de heer Jacob de Graaf aangesteld als compliance officer. Hij heeft in 2010 voor het eerst over zijn bevindingen aan het bestuur gerapporteerd.

Risicobeheer en intern toezicht

Risicobeheer was een belangrijk thema in 2009. Het bestuur heeft een risicoanalyse uitgevoerd die is gebaseerd op de door De Nederlandsche Bank ontwikkelde FIRM-methode. Daarnaast is een RisicoMonitor ingevoerd waarmee het bestuur maandelijks de ontwikkelingen kan volgen met betrekking tot de dekkingsgraad en het beleggingsrisico. Ook de deelnemersraad krijgt de uitkomsten van deze RisicoMonitor, die in 2010 verder wordt uitgebreid. In 2009 heeft het bestuur besloten het wettelijk vereiste

interne toezicht te laten uitvoeren door een visitatiecommissie met drie externe deskundigen. Het Vak-VC heeft de opdracht gekregen voor deze visitatie, die in de eerste helft van 2010 is uitgevoerd. De visitatiecommissie was positief over de deskundigheid van het bestuur en vindt dat het bestuur goed 'in control' is. Ook de manier waarop het bestuur verantwoording aflegt en werkt aan verbeterpunten kwam positief aan de orde. Aandachtspunten voor de toekomst zijn de bestuursstructuur en de strategische visie voor de langere termijn.

Veel aandacht voor communicatie

In 2009 heeft het fonds uitvoerig gecommuniceerd met de deelnemers over de financiële positie van het fonds. Een enquête toonde aan dat de nieuwsbrief en newflash positief worden gewaardeerd. In 2009 is veel aandacht besteed aan het vervaardigen van de Uniforme Pensioen Overzichten voor de verschillende regelingen.

Constructief overleg met deelnemersraad

Het bestuur heeft intensief overleg gevoerd met de deelnemersraad en heeft vele adviezen van de raad overgenomen. Een belangrijke verandering die op advies van de deelnemersraad heeft plaatsgevonden, is de aanpassing van de Beschikbare Premie Module en de Vrijwillige Bijspaar Module. Zo zijn de adviesmixen voor de beleggingen in deze regelingen

aangepast en hebben de deelnemers meer keuzevrijheid gekregen bij het samenstellen van hun beleggingsportefeuille als zij dit wensen.

Beleggingsbeleid aangepast

In het kader van het herstelplan heeft het bestuur besloten haar beleggingsbeleid aan te passen om de gevoeligheid voor de beweeglijkheid op de financiële markten te verminderen.

Uitgangspunt daarbij is dat het nieuwe beleid wel voldoende mogelijkheden moet bieden tot herstel. Waar het totale belegde vermogen in 2008 daalde met ruim 10%, was er in 2009 een stijging te zien van bijna 8%.

KERNCIJFERS					
	2009	2008	2007	2006	2005
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	1.045	986	883	810	702
Gewezen deelnemers	411	376	292	224	147
Arbeidsongeschikten	15	15	15	15	14
Pensioengerechtigden	56	55	49	42	28
Totaal	1.527	1.432	1.239	1.091	891
Pensioenuitvoering (alle bedragen x € 1.000)					
Bijdragen werkgevers en werknemers basisregeling	22.474	7.174	7.582	6.236	5.945
waarvan jaarlijkse kostendekkende premie	10.347	6.526	6.934	6.236	5.945
waarvan bijdrage effect stelselwijziging	648	648	648	-	-
waarvan extra storting conform herstelplan	8.453	-	-	-	-
waarvan bijdrage aanpassing overlevingsstafels	3.026	-	-	-	-
Bijdragen beschikbare premie module en vrijwillige bijspaar module	1.296	1.676	1.018	775	-
waarvan bijdragen beschikbare premie module	975	1.346	n.b.	n.b.	-
waarvan bijdragen vrijwillige bijspaar module	321	330	n.b.	n.b.	-
Pensioenuitvoeringskosten	12	12	15	37	64
Uitkeringen	1.576	1.424	1.209	855	673
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen (x € 1.000)	98.915	71.961	73.782	69.528	62.788
Technische voorzieningen risico fonds (x € 1.000)	84.990	80.414	54.069	54.494	56.209
Aanwezige dekkingsgraad (FTK, in %)	116,4	89,5	136,5	127,5	111,7
Vereiste dekkingsgraad (FTK, in %)	110,7	115,0	119,2	125,2	120,4
Rendement op het belegd vermogen (in %, marktwaarde)					
Totaal belegd vermogen	7,6	-10,2	-2,1	7,9	10,0
Beleggingen beschikbare premie module en vrijwillige bijspaar module	17,4	-22,8	-1,2	9,0	-
Overig					
Franchise (vanaf 2006 < 1950)	15.523	15.204	14.784	14.403	14.139
Franchise (vanaf 2006 ≥ 1950)	12.518	12.209	11.872	11.566	-
Salarisgrens Beschikbare Premie Module	54.115	52.780	51.323	50.000	-

“HET LIEFST ZOU IK ZELF MIJN PENSIOENPREMIE WILLEN BELEGGEN”

“Die 100 euro premie die nu voor het pensioen wordt ingehouden zou ik het liefst zelf houden. Eigenlijk vind ik dat mensen de vrijheid moeten hebben om ervoor te kiezen zelf een potje op te bouwen voor als ze straks 65 zijn.”

Voor Gerben Holtmaat hoeft een verplicht pensioenfonds dus niet, hoewel hij er meteen aan toevoegt dat hij wel de indruk heeft dat het pensioenfonds van Abbott het goed doet.

Gerbens bijzondere mening is ingegeven door het feit dat hij dagelijks intensief bezig is met beleggen. Hij is er stellig van overtuigd dat hij zelf minstens net zo'n goed beleggingsresultaat zou kunnen halen op zijn pensioenpremie als het pensioenfonds.

Gerben Holtmaat:
“Je hebt zelf weinig invloed op je pensioen”

Grote logistieke stromen

Gerben is 33 en werkt in Zwolle als customer service specialist voor Rusland en Tsjechië. “In Breda is ons logistieke verzamelpunt voor alle vestigingen in Europa. De verschillende fabrieken sturen al hun producten naar Breda en van daar gaan ze naar de klanten. Wij sturen die zendingen aan en zorgen er in samenspraak met de klanten voor dat die genoeg voorraad hebben en ook dat er voldoende voorraad aanwezig is in Breda. Rusland heeft een eigen magazijn, Tsjechië heeft dat niet. Daar leveren we rechtstreeks aan ongeveer vijf grote klanten.” Gerben vertelt dat het gaat om grote logistieke stromen van verschillende producten. Voor Rusland gaat het alleen om farmaceutische producten, voor Tsjechië ook om voedingsmiddelen. “Qua omzet is Oost-Europa nog bescheiden in

vergelijking met een volwassen markt als Engeland, maar vooral Rusland is een groeiende markt, waar we in de toekomst veel van verwachten.”

Gerben heeft het bij Abbott prima naar zijn zin. Vooral het persoonlijk contact met de collega's en klanten in het buitenland trekt hem aan. Vorig jaar heeft hij Rusland bezocht en begin dit jaar mocht hij naar Tsjechië.

Veel met beleggen bezig

Nadat hij aan de HTS in Zwolle technische bedrijfskunde had gestudeerd, werkte hij 5 jaar bij KPN. Ondertussen heeft hij aan de Open Universiteit de studie strategie en organisatie voltooid. Na nog een half jaar via een uitzendbureau bij Essent te hebben gewerkt, kwam hij 3,5 jaar geleden bij Abbott. “Ik ben hier begonnen als administratief medewerker en werkte 20 uur per week. De rest was ik met beleggen bezig. Als 's ochtends in Amsterdam de beurs open ging, kon ik volgen wat er gebeurde. Vervolgens ging ik na de files naar kantoor om daar om 10 uur te beginnen en om 14 uur ging ik weer naar huis en daarna ging Wall Street open. Inmiddels heb ik als customer service specialist een veel leukere baan gekregen en werk ik nu meer uren bij Abbott, maar de combinatie van deels werken en deels beleggen blijft aantrekkelijk.”

Focus op ondergewaardeerde aandelen

Net als vrijwel alle beleggers heeft Gerben een flinke klap gekregen door de financiële crisis. “Op een gegeven moment ging het heel goed. De beurs stond toen op 550 punten. Ik was helemaal uitgestapt omdat ik alle aandelen te duur vond. Vervolgens begon de beurs te zakken tot beneden de 400 punten en toen ben ik vrij fors ingestapt met aandelen en opties. Alleen bleef de beurs verder zakken. Maar gelukkig gaat het de laatste anderhalf jaar weer heel goed met mijn beleggingen.”

Gerben is niet steeds bezig met het handelen in fondsen. “Ik koop aandelen waarvan ik denk dat ze ondergewaardeerd zijn. Er zijn bedrijven waarvan de gebouwen en machines al meer waard zijn dan hun beurswaarde. Als die bedrijven nu ook nog eens een lekker gezonde winst maken, dan vind ik ze interessant. En als je op die aandelen ook nog eens opties kunt gaan schrijven, dan kun je best een leuk rendement halen. Met zulke bedrijven heb je toch iets minder risico. Daar zit niet echt een luchtbel in.”

Weinig invloed op pensioen

Gerben heeft geen gezin en hij woont in een huurhuis. Dat maakt het makkelijker voor hem om vrij te beschikken over zijn geld en daarmee te beleggen. Zoals gezegd zou hij het liefst zijn pensioengeld zelf beleggen, maar hij snapt dat voor de meeste mensen een verplichtgesteld pensioenfonds een beter uitzicht biedt

op een goede oudedagsvoorziening dan wanneer men iedereen maar volkomen vrij laat. “Ik lees berichten over dekkingsgraden en zie wel dat het bij andere pensioenfondsen minder is, dus Abbott doet het volgens mij vrij goed. Maar ik heb het ook niet echt uitgeplozen. Het pensioen speelt voor mij pas over 30 jaar en je hebt er zelf zo weinig invloed op.”

Dat laatste aspect vindt Gerben lastig. “Het is voor mij een beetje vaag hoeveel ik straks krijg. Als ik mijn geld op de bank of in aandelen heb, weet ik precies hoeveel ik heb en daar moet ik het mee doen.” Gerben neemt deel aan de Basis Module. Op zich vindt hij die mooi, al vraagt hij zich wel af of de werkgever op de lange termijn zal blijven vasthouden aan een eindloonregeling.

Kritiek op beleggingsbeleid is kortzichtig

Gerben heeft in de vijf jaar dat hij bij KPN heeft gewerkt daar ook pensioen opgebouwd. “Ik heb er wel over gedacht om de waarde van dat pensioen over te dragen naar Abbott, maar het is er niet van gekomen en ik zag er eerlijk gezegd niet zo veel voordeel in. KPN is ook een heel degelijk fonds en het is niet zo verkeerd om twee potjes te hebben.”

Gerben heeft de indruk dat Nederlandse pensioenfondsen over het algemeen gedegen beleggen. “Door de crisis hebben de fondsen veel geld verloren, maar ik vind het een beetje kortzichtig als mensen zeggen: fondsen moeten niet gaan gokken met ons geld. Ze vergeten dan dat ze jarenlang hebben geprofiteerd van de goede rendementen die de fondsen op aandelen hebben gemaakt. Als ze alleen maar Nederlandse staatsobligaties zouden hebben gekocht, hadden ze niet genoeg rendement gemaakt. Uiteindelijk zijn de fondsen en hun deelnemers op lange termijn beter af dan wanneer de fondsen niet in aandelen hadden belegd.”

Zou Gerben het leuk vinden om in de beleggingscommissie van het Abbott pensioenfonds te zitten? “Ik zou er niet negatief tegenover staan. Ik heb een visie ontwikkeld hoe ik zelf zou handelen, maar of die past bij de Abbott visie weet ik niet. Ik denk dat het fonds een heel degelijk beleid heeft.”

Voor 50ste financieel onafhankelijk

Voorlopig heeft Gerben veel plezier in het uitwerken van zijn eigen beleggingsstrategie. De pensioenmaterie is voor hem ver weg. Discussies of de pensioenleeftijd nu 65 moet blijven of naar 67 moet, boeien hem niet. Voor zijn 50ste wil hij financieel onafhankelijk zijn. Als zijn beleggingsvisie uitwerkt zoals hij verwacht, moet dat volgens hem kunnen.

WAAR KAN IK TERECHT MET VRAGEN?

Net als voor alle vragen over uw arbeidsvoorwaarden, kunt u ook voor vragen over uw pensioen terecht bij HR Support, telefoon 0800 - 444 66 88, of stuur een e-mail naar ssc.hr.nederland@abbott.com.

Daarnaast kunt u rechtstreeks contact opnemen met de secretaris van het pensioenfonds, Edgar Geervliet: Emailadres: pensioenfonds@abbott.com Postadres: Postbus 727, 2130 AS Hoofddorp

Ten slotte kunt u natuurlijk ook contact opnemen met een van de leden van de Deelnemersraad. Zij behartigen immers uw belangen. De leden van de deelnemersraad zijn: Wilko-Jan van Niejenhuis, Yvonne Groen (secretaris), Marchel Mol, Cees van der Stel, Frank Jager, Berry van Rees, Charles Merison (namens gepensioneerden)

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Communicatiecommissie van Stichting Pensioenfonds Abbott Nederland

Redactie en ontwerp: Montae Corporate Communicatie, Rijswijk

Fotografie: Erik van Dam, Montae Corporate Communicatie

Drukwerk: Quantes/Artoos, Rijswijk

VOLOP CREATIVITEIT BIJ FOTOWEDSTRIJD

Maak een foto die uw gevoel van het Abbott pensioen weergeeft. Dat was de opdracht van de fotowedstrijd die we in de vorige nieuwsbrief opnamen. Er kwamen prachtige inzendingen binnen die benadrukten dat er binnen Abbott veel creativiteit aanwezig is. Uiteindelijk koos de jury voor een foto van een ballonvaart door Helmut Sulsters uit Oudenbosch, die werkt bij Abbott Diagnostics Division.

Helmut, die dus de trotse winnaar werd van de mini HD videocamera, had zelf de volgende prachtige motivering bij zijn foto geschreven:

“Een ballonvaart begint met een lege ballon die gevuld moet worden met koude lucht. Een pensioen begint met niets, je moet je pensioen opbouwen. De pensioenpremie die je afdraagt is de koude lucht. De koude lucht in de ballon moet verwarmd worden door de brander.

Ook Abbott betaalt mee aan mijn pensioen en zorgt voor het verwarmen van de lucht. Door medewerking van meerdere personen komt de ballon langzaam overeind. Binnen en buiten Abbott zijn meerdere personen betrokken bij het verzorgen van mijn Abbott pensioen. Zij zorgen dat het met beleid van de grond komt.

Als de ballon overeind staat stap je in het mandje en stijgt je op naar een onbekende

bestemming. Je gaat waar de wind je brengt. Het doel van een ballonvaart is het gevoel hebben van een ultieme vrijheid, maar tegelijkertijd heb je geen idee waar de wind je heen zal brengen, dus ben je doelloos op hetzelfde moment dat je je doel bereikt.

Als ik de pensioengerechtigde leeftijd bereik, is mijn doel bereikt: de ultieme vrijheid! Maar omdat het voor mij nog een afzienbare tijd zal duren heb ik geen idee waar ik dan terecht kom. De tijd zal me leren doelen te stellen. Ik hoop dat de wind gunstig is tegen die tijd en ik onder het genot van een langzaam ondergaande zon van de wereld onder me kan genieten.”

De jury heeft overigens de inzendingen puur op het beeld beoordeeld. Naast de winnende foto van Helmut laten we u graag nog een aantal inzendingen zien. De foto met de twee kinderen (op de rug gezien) verdient zeker een eervolle vermelding. Er spreekt zorgzaamheid uit voor elkaar, voor de toekomst en voor de kinderen (ook via de pop).

De andere foto's stralen vooral genieten van het goede leven uit. Het moet een bemoediging (en ook uitdaging) voor het bestuur zijn dat de deelnemers kennelijk veel vertrouwen hebben in een pensioen dat hen een comfortabele oude dag biedt.

